

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Formålet med lovforslaget

Formålet med dette forslag til ændring af lov nr. 460 af 10. juni 1997 om kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v. er at tillade forskning på befrugtede æg, der er dannet i forbindelse med fertilitetsbehandling – såkaldte »overskydende æg« – og stamceller herfra, hvis forskningens formål er at forbedre mulighederne for at behandle sygdomme hos mennesker.

Loven foreslås at træde i kraft den 1. september 2003.

2. Baggrunden for lovforslaget.

Som følge af en forespørgselsdebat i Folketinget den 30. januar 2001 om xenotransplantation (F11, se FF 2000-2001: 361; 561; 3850), fik videnskabsministeren i samarbejde med indenrigs- og sundhedsministeren samt justitsministeren til opgave at nedsætte et udvalg (Genteknologiudvalget). Udvalgets opgave var at udarbejde en rapport, der skulle skabe større klarhed om muligheder og risici inden for de nye biogenteknologier.

Genteknologiudvalgets rapport »Fremtidens bioteknologier – muligheder og risici« udkom i oktober 2002. Rapporten fra udvalget var en »teknisk« rapport, der ikke i sig selv indeholdt forslag til, hvad man skulle gøre, men opstillede en række anbefalinger om, hvilke problemfelter, der burde tages politisk stilling til, og hvad dette i givet fald ville medføre af blandt andet lovgivningsmæssige konsekvenser.

For stamcelleterapi, der i øjeblikket skønnes fagligt set at være den mest perspektivrige af de nye teknologier, går hovedanbefalingen på, at der parallelt med en folkelig debat snarest muligt skabes retlig og politisk klarhed inden for området.

Efter offentliggørelsen af udvalgets rapport blev der afholdt en forespørgselsdebat i Folketinget den 28. november 2002 om anvendelse af stamceller fra befrugtede æg (F 19, se FF 2002-2003: 497, 716, 2071). Debatten endte med en vedtagelse, hvori Folketinget op-

fordrede regeringen til at fremlægge sin stillingtagen til anvendelse af stamceller i foråret 2003.

BIOSAM, der er et samarbejdsorgan, hvor Den Centrale Videnskabetiske Komité deltager sammen med Det Ethiske Råd, Teknologirådet, Det Dyreetiske Råd og Dyreforsøgstilsynet, afholdt på foranledning af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling en høring den 23. januar 2003, hvor forskere og politikere debatterede, hvorvidt forskning i embryonale stamceller kunne tillades i Danmark.

Der var på høringen en bred opbakning til, at forskning i embryonale stamceller skulle tillades.

Også Det Ethiske Råd fremlagde i november måned 2002 medlemmernes holdning til spørgsmålet. Denne stillingtagen er tilgængelig på Rådets hjemmeside (www.etiskraad.dk).

På baggrund af Genteknologiudvalgets rapport, forespørgselsdebatten i Folketinget, høringen i januar 2003, samt andre drøftelser og debatindlæg har regeringen taget stilling til spørgsmålet om anvendelse af embryonale stamceller til forskning. Det er regeringens opfattelse, at der gennem en ændring af loven om kunstig befrugtning bør gives tilladelse til at påbegynde forskning i embryonale stamceller med henblik på at udvikle mulighederne for behandling af sygdomme hos mennesker.

Vedrørende Folketingets behandling af den gældende lov henvises til: FF 1996-97: 244, 6350, 7804; A 29; B 673, 1071.

3. Stamcelleforskning.

3.1. Hvad er stamceller?

Menneskets krop er opbygget af organer og væv, som igen består af over to hundrede forskellige slags celler, som hver for sig er udspecialiseret til at udføre særlige funktioner – for eksempel nerveceller, hudceller, leverceller, etc. I sidste instans stammer disse celler som bekendt alle sammen fra én og samme celle – nemlig det befrugtede æg.

Det befrugtede æg, indeholdende alle de for mennesket karakteristiske 46 kromosomer, dannes ved, at en